

גנזי המלך

ארבע נספות

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת

337

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-677779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"אֶז יִשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַה' "

לשלוט בכחות

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

מלמדות אותנו מה הן המדות הנכונות לאדם ועל פיהן צריכים אנו למוד מידותנו אנו, לדעת איך ואיפה להשתמש בכל כח לפי המדה הנכונה.

אצל הבורא ית' מצינו שהוא נקרא; "רחום ורחמן" ('שמות' לד ו) והוא עצמו מתואר בשם; "קל

קנא" ('שמות' כ ה) ונוקם ומשלם גמול לאויביו, הקב"ה שאליו אנו מתפללים; 'נְלַמְלְשִׁינִים אֶל תְּהֵי תִקְנָה' ('סדור תפלה') ומסיימים; 'בְּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹכֵר אוֹיְבִים'. ואשר הביאור הנכון בזה הוא, שתתוסף ותתרבה בעולם מדה זו הנמצאת בו ית' להנהגת העולם, שהוא; 'שׁוֹכֵר אוֹיְבִים', לו לבדו אנו מתפללים תוך כדי דיבור; 'עַל הַצְּדִיקִים נַעַל הַחֲסִידִים' ומסיימים; 'בְּרוּךְ אַתָּה ה' מְשַׁעַן וּמְבַטֵּחַ לְצְדִיקִים'. שתתרבה אותה המדה הנמצאת בו ית' להנהגת העולם, שהוא; 'מְשַׁעַן וּמְבַטֵּחַ לְצְדִיקִים', משום שכל הנהגה הנובעת ממקור החכמה והדעת, שאז היא במקום, בזמן ובאופן הראוי, טובה היא בתכלית, אין הפרש אם הנהגה זו, או אחרת. נתבונן נא מעט במדות הנפלאות אשר נמצאו בראשונים קדושי עליון ואז ישתומם כל בעל שכל

המשך בעמ' 2 <<<

'אמר משה: "רבון העולמים; במה שחטאתי לפניך, בו אני מקלסך". אמר ר' לוי ברבי חייה, כך אמר משה לפני הקב"ה; "יודע אני שחטאתי לפניך ב"אז" שנאמר; "וּמָאֵז פְּאֵתִי אֶל פְּרֻעָה" ('שמות' ה כג) והרי טבעת אותו בים.

לכך אני משבחך ב"אז". הה"ד; "אז ישיר משה". בא וראה דרך הצדיקים; במה שהם סורחים, הם מתקנים' (שמו"ר כג).

ולכאורה הלא לא ב"אז" חטא, אלא במה שטעה וחשב ששליחותו גרמה רעה לעם ישראל? וגם לא ב"אז" תיקן, כי אם בקילוסו להקב"ה. ואיזו שיכות יש לזה עם החטא הקודם? ואף אם יש לחטאו איזה יחס למלת "אז" מפני שבכלל דבריו נמצאה מלה זו, הרי שירתו אינה כוללת בתוכה מלת "אז" כלל? כי השירה עצמה מתחלת מ"אֶשִׁיכָה לַה'".

דרכם של בני אדם לשפוט כל איש; הטוב הוא, אם לאו. הבחינה לכך עד כמה דרכו להשתמש במדותיו המורגשות בהשקפה ראשונה לטוב, שבני אדם הנמצאים בסביבתו חשים על ידם נעימות ונוחות הם להם. אבל אין המשפט נכון באמת, כי המדות הטובות הן, רק אלו

המדות הנובעות מלב חכמה וממקור הדעת מוצאן, כי כל המדות והכחות, כשמשמש בהם האדם באופן הדרוש, בזמן הראוי ובמקום הנאות, מדות טובות הנה.

ובזה יתרון האדם על שאר בעלי החיים, אשר בטבעם נטוע איזה כח מוגבל ועל פי כח טבעי זה, עושות תמיד רק כפי הכחות שהטביע בהם הבורא ית', כאמרם ז"ל; 'אלמלא לא ניתנה תורה, היינו למדים צניעות מחתול וגזל, מנמלה' ('עירובין' ק). היינו; שכל בעל חי מצטיין במדה וכח מיוחד שהטביע בו הבורא.

אבל האדם; כחות שונים אין מספר, הטביע בו הבורא ב"ה ועליו להשתמש בכל הכחות, בכל אחד כפי אשר יורנו דעתו וחכמתו. זוהי תורת המדות שמלמדת אותנו תוה"ק; האדם צריך להתדמות לקונו, היינו; לדרכי הנהגה של הבורא בבריאה ומדותיו של הקב"ה הנראות לפנינו, הן

"אֵז יִשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְה'"

בראותו פלאים:

המלך החסיד בצואתו לשלמה בנו החכם אומר; "אֲנִכִי הִלֵּךְ בְּדָרְךָ כָּל הָעָרְזוֹ וְחִזְקָתָ וְהִיִּיתָ לְאִישׁ" (מלכים א' ב). במלת "איש" נכלל יסוד זה שאמרנו; שכל הכחות הנמצאים בו, יפעלו ע"פ מתכונתם הנכונה ושיתנהג בדרך החכמה והדעת לעשות הכל כפי הוראתן. זוהי בחינת "איש" וְשִׁמְרָתָ אֶת מִשְׁמַרְתָּ הַ' אֱלֹהֶיךָ לְלֶקֶת בְּדַרְכֶיךָ" (מלכים א' ג). הנה זה מובן כי זוהי מטרת האדם עלי אדמות, שהבן שהוא מניח אחריו יהיה עובד ה' בכל לבבו ורק זו תכלית קיום הבנים.

אוי להם לאבות שמאהבתם לבניהם אינם משגיחים שילכו בדרך התורה והמצוה, הורים אלו, אינם מבינים שהם מולידים "לְבִנְיָהֶם" (ישעיה' סה) כי למה להם "בָּנִים לֹא אֲמֵן בָּם"? (דברים' לב). "וְגַם אִתָּהּ יִדְעָתָ אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לִי יוֹאֵב בֶּן צְרוּיָה" (מלכים א' ב). פירשו רז"ל; שביישו בזה שהראה הספר ששלח דוד ביד אוריה. "וְנִעְשִׂיתָ כְּחִמְמָתָהּ וְלֹא תוֹרֵד שִׁיבְתָהּ בְּשֵׁלֶם שְׂאֵל... וְהִנֵּה עִמָּךְ שְׁמֵעִי בֶן גִּבְיָה... אֵל תִּנְקַחְהוּ... וְהוֹרֵדְתָ אֶת שִׁיבְתָהּ בְּדָם שְׂאוּל" (מלכים א' ב). הלא יבהל וישתומם כל אדם, בהתבוננו במצב נפשו של המלך החסיד קודם מיתתו, ברגעי חייו שהוא נפרד מכל הקרובים ללבבו וממשלתו הגדולה, מלכות ישראל, אלו רגשות קדושים וטהורים מלאו את לבבו? הלא איש פשוט ברגעיו האחרונים, בשעה שהוא נפרד מכל אוהביו, לבו רך ונפשו מוצפת מרגשות אהבה וחנינה ומה גם דוד המלך ע"ה, אשר בהיותו עוד איתן ובריא, קרא מנהמת לבו; "צִמְאָה נַפְשִׁי לְאֱלֹקִים לְקַל חַי" (תהילים' מב). אלו רגשות קודש התחילה נפשו הקדושה להפרד מהגוף? ומה נורא וקדוש היה מצבו, היתכן כי יהיה חפצו ורצונו אז לנקום מאויביו? היתכן שיתעוררו בו רגשות שנאה ונקם? אי אפשר בשום אופן להגיד כזאת, גם על איש פשוט וגם ומה גם על קדוש ונשגב עבד ה'.

כל בר דעת יבין, כי צוואה זו לא מרגש נקם ושנאה באה, רק מחכמה וחשבון מדוקדק ומשפט נכון של מלך, אשר לצדק ימלוך, קדוש זה מצא לנכון, שעושי הרע יקבלו את גמולם כפי רשעתם, משפט צדק! תיקון העולם, דורש שיתקים העולם על מכונו. נפשו הזכה הרגישה את החסרון

וההפסד העלול לבוא, אם לא ינקום מאלה שזולזלו בכבודו של מלך. משמעת, אחד היסודות להנהגת מלכות. וא"כ יש להשתומם על תוקף דעתו וחכמתו כי רבה, שאף בשעת התעוררות רגשותיו הקדושים, בהפרדו מן העולם, לא רפו ידיו ולא נחלשה הרגשתו, לדאוג להעניש את הראויים לעונש לפי משפט צדק. ובחזוק הכרתו ושיקול דעתו הגדולה, החליט לצוות את בנו בעת הפרידה, גם על דבר הנקמה מיואב בן צרויה ולהוריד את שיבת שמעי בן גרא בדם שאול. ואם כי שמעי כבר התנפל לפניו בבקשת סליחה והוא הבטיח לו שלא ירע לו בחייו, בכ"ז במוצאו הדבר לנחון, ציוה את בנו להמית אותו.

האיש שאינו תלמיד חכם, שאין בכוחו לנקום ולנטור במקום הראוי, גם להטיב לא ידע. כי כיון שהוא עושה רק על פי התכונה והטבע, אף טובתו עד היכן תגיע? כי מדותיו הטובות אינן שולטות בו, רק עד שלא יבוא לידי נסיון וכשיבוא לידי נסיון לעשות נגד טבעו, לא יוכל לעשות מאומה והטבע אצל האדם אף אצל זה שתכונתו נוחה, הרבה מן הרע יש בו. כמ"ש; "כִּי יֵצֵר לֵב הָעָדָם רַע מִנְעֻרָיו" (בראשית' ח) ורק בכח הדעת יכול לנצח את טבעו.

אולם מאידך גיסא עלינו לדעת; כי מזה גופא אנו למדים עד כמה יש לירא להרע לאחרים ולהשתמש במדת האכזריות, כי מכיון שמדת הגבורה, היא מדת תלמיד חכם שמעשיו ממקור הדעת מוצאם. הרי זה שאינו תלמיד חכם, שכחותיו הטבעיים שולטים בו, אינו רשאי להיות נוקם ונוטר. ומה גם אנן יתמי דיתמי ודאי עלול שנטעה בעצמנו, כי כוננתו לשם שמים ובאמת נהיה מושפעים מכחות טבע פשוטים, כמה עלולים אנו להשלות את עצמנו שכוננתו לשם שמים, במקום שהמדות והכחות שולטים בנו ולכן יש לנו לירא ולפחד מאד, כי לא נדע, מאיזה מקור היא נובעת.

ובכל זאת כל אחד לפי ערכו צריך להשתדל, שכל הנהגתו תהיה שלא מצד הטבע לבד, כי אם על פי, הוראת החכמה שיש בו ובאותה מדה צריך הוא להשתמש, בכחות הנטועים באדם לצורך הנהגת החכמה, אבל למען ידע האדם, אם הנהגתו במדות הגבורה ממקור החכמה נובעת, צריך הוא לבחון בנפשו, אם במקום שנוגע לכבודו וממונו, פועלת החכמה פעולתה, לכבוש את כחות נפשו ולעשות כפי דרישת האמת, רק אז יוכל

להתנהג עם אחרים גם במדות הגבורה ולהרע במקום שמוצא לנחון, על פי החכמה והאמת.

"וַיֹּשַׁע ה' בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם וַיִּבְרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵעַל שִׁפְתַי הַיָּם" (שמות' יד) ועדין לא אמרו שירה, לא שרו את שירתם על ישועתם ועל מפלת מצרים, כי אף שהרעו להם מאד, בכל זאת איך אפשר לשיר ולשמוח שמחה שלמה, כשרואים מחנה גדול של בני אדם מוטלים על שפת הים, מתגלגלים ביסורים נוראים, מתים ולא מתים, אבל; "וַיִּבְרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' בְּמִצְרַיִם וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת ה' וַיֹּאמְרוּ בְּה' וּבְמֹשֶׁה עֲבָדוּ... אֵז יִשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות' יד טו) כי רק אז בהכירם את יד ה', כשראו התגלות מלכותו ית' ובאו לידי יראה ואמונה בהירה, רק "אֵז יִשִׁיר מֹשֶׁה" כי על זה ראוי היה לשיר ולשמוח.

והנה דבר זה היה למשה נגד טבעו ורק ממקור החכמה מוצאו, כי הנקל היה ל"מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹקִים" (דברים' לג) בראותו אנשים מתגלגלים ביסורים נוראים, מפרפרים בין החיים והמות, לשיר ולשמוח שמחה עצומה. אין זאת אלא שהדעת ואור החכמה הביאוהו לזה, בראותו את כח ה' הגדול שנתגלה והביא את בני ישראל לידי אמונה בה' ויראתו ואשר לעומת ענין רם ונשא כזה הכל כאין וכאפס.

ובזה תיקן מה שחטא באמרו; "וּמִצְרַיִם בְּאֵתֵי אֵל פְּרַעֲוֶה" (שמות' ה) שאז בא החטא ע"י שנמשך אחרי רגשות האהבה והחמלה לבני ישראל, כי הוא הרועה הנאמן של ישראל, שאמר; 'אלף משה ימותו ואל יזק צפרנו של אחד מהם', בראותו צערן של ישראל נתפעל כ"כ מזה, עד שמרוב עגמת נפש וצער, הטיח דברים כלפי מעלה. נמצא שחטא במה שהלך אחרי רגשותיו הטבעיים וזה היה חטא גדול לאיש האלקים.

ובזה תיקן את חטאו, במה שהראה אח"כ התגברות הדעת על הרגש, שבראותו את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים, לא שעה אל הרגשות של רחמים למצרים כשראה אותם מתים על שפת הים והראה גבורת השכל לשיר אז את השירה לה'. וזה מלמדנו; כי אור החכמה צריך להאיר את כל האדם, להשתמש בכל כחות נפשו, כפי הוראת החכמה ורק אז יאות לו השם תלמיד חכם. ('שעורי דעת' ח"א). ■

מלחמה

טכסיסי מלחמה במלחמת היצר

לפנות בקר לאיתנו... וננער" (שמות' יד כז). זוהי העצה הברורה היחידה למי שלא ירצה להטעות את עצמו.

הערמה על היצר במטרה לצמצם ולהקטין את הנסיון עמדה למרן הגר"י קנייבסקי זצ"ל כשהיה חיל בצבא הרוסי; פעם אחת הוטלה עליו משימה של שמירה על בית חולים, עקב הקור העז ששרר במקום, היו השומרים היוצאים לשמירה בלילות מקבלים מעיל מיוחד שהיה מגן עליהם בפני הקור, כל שומר היה מעביר את המעיל לשומר הבא אחריו. פעם אחת יצא מרן זצ"ל לשמור בליל שבת קדש וראה שהשומר שהיה לפניו השאיר את המעיל תלוי על העץ, נתעוררה השאלה של חילול שבת בהורדת המעיל מן העץ, היה מקום אמנם להתיר איסור זה שהוא דרבנן משום חשש פיקוח נפש, מכל מקום מרן זצ"ל החליט לנסות להחזיק מעמד במשך חמש דקות בלי המעיל, אחרי שהזמן עבר הוא החליט להמשיך כך עוד חמש דקות, שכן עלה בדעתו שבפרק זמן קצר כזה בודאי אין משום פקוח נפש. באופן זה המשיך כל הלילה בלי להזדקק כלל במעיל. ■ (לקח טוב')

לגמרי, שהרי פרעה רדף אחריהם והשיגם. הסיבה לכך היא, משום שביציאת מצרים עדין נשארה אחיזה כלשהי ליצר הרע. באמרם לפרעה שהולכים רק "דָּרְךְ פְּלִשְׁתִּים יָמִים" (שמות' ח כג), כיוונו גם לספק את יצרם. בהשאירם לפרעה פתח לחשוב כאילו נשארה להם דרך פתוחה לשוב מצרימה, רצו בני"י להשביע רצון יצרם. כונתם בזה היתה להקטין את הנסיון הקשה של ההליכה במדבר. כלל הוא במלחמת היצר, להשתמש בתכסיסיו וכאשר הוא בא לעכב עשיית מצוה **אומרים לו:** "אך הפעם" ו"אך מעט" וכדו'. אך דבר זה עצמו, עלול לפעמים לגרום קשיים מצד אחר. טענת פשרה זו מוכיחה בעצם שאין אדם ערוך למלחמה עם יצרו כדבעי ואין בו הכח להכניעו באופן ישיר. כך גם היה מצב בני"י על יד ים סוף. מצב זה באמת נוצל ע"י יצה"ר, הלא הוא פרעה שרדף אחריהם והשיג אותם חונים על הים. אך האם במקרה כזה אפסה כל תקוה? לא! קפיצתו המהירה של נחשון לתוך הים ללא חשבונות, היא שהביאה לקריעתו ולהצלת בני ישראל. מנחשון נלמד תמיד, שכאשר פועלים במסירות נפש, גוברים על היצר הרע לגמרי בבחינת: **"וַיֵּשֶׁב הַיָּם"**

"ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים פי קרוב הוא" (יג יז) הימנעותו של הקב"ה מלהוליך את בני"י "דָּרְךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים", יכולה להוות לימוד בהנהגת האדם את עצמו בנתיבי החיים. בספרו 'מכתב מאליהו' (ח"ג עמ' 293) **כותב הגר"א דסלר זצ"ל;** שב'קבלות' בלבד לא די כדי לחזור בתשובה, כיון שבאופן זה ישנה עדין סכנה, שבנקל ישוב החוטא לסורו. העצה היא "לשרוף את הגשרים". **כלומר;** לשנות את הסיבה ואת המצב שבו היה נתון, לפני שחזר בתשובה. לענין זה מתאימים דברי חז"ל בדבר דרך ארוכה שהיא קצרה וקצרה שהיא ארוכה. **בפסוק;** **"וְלֹא נָחַם אֱלֹקִים דָּרְךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים פִּי קְרֹב הוּא"**, מלמדת אותנו התורה, שלעתים כדאי לבחור בדרך הרחוקה ואפי' ללכת דרך ימים ומדבריות ובלבד שתמנע האפשרות לשוב לדרך הרשעה. כדאי שיקבל על עצמו האדם עבודה רבה ועמל כבד, כדי לעקור את הרגלי העבר הרע, מתוך מטרה לחסום את הדרך אל החטא ואל סביבתו. ולמרות הכל, לא תמיד מועילה ההתרחקות. ביציאת מצרים למשל; למרות ההשתדלות להתרחק ולשרוף את הגשרים, לא ניצלו

שאר שבעיסה

ישראל מסוגלים לעשות תשובה בקלות

אני! גם כאשר אני מלוכלכת בחטאים חלילה חביבה אני בפנימיות הלב. וזה ע"ד מאמר הכתוב: **"שְׁחֹרָה אֲנִי וְנֶאֱנָה ... פְּאֻלָּי קִנְר פִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה"**. גם אם מבחוץ אני **"פְּאֻלָּי קִנְר"** שהם שחורים מבפנים, אני **"פִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה"**. **ראיה לדבר:** אף שהייתי חבויה בצילם של מצרים ועשיתי כמעשיהם. וכמו דאיתא **במדרש:** **"הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה"** **לשעה קלה הכניסני הקב"ה לרעמסס והרטבתי לפניו מצוות ומעשים טובים כשושנה'** בשעה קלה נהפכתי מהרה לטוב מוחלט. על זה שמחתי ואמרתי לפניו שירה. וכיצד בשעה קלה נעקרה עבודה זרה מישראל? **על כרחך;** שגם מקודם היתה כנסת ישראל טובה בעצם, רק המצרים ושעבודם גרמו להם לחטוא. ומשנסתלק האונס, חזרה כנסת ישראל לרצונה הטוב. ■ (לקח טוב')

שום וראתה, מבואר בשו"ע יו"ד (סי' קפ"ט) דינו כוסת שאינו קבוע, דליחוש חוששת ועוקרתו בפעם אחת. וכך הוא גם לגבי כל אחד מישראל בענין תשובה. גם אם הרבה לחטוא, יכול בכח התשובה לעקור הכל, בפעם אחת וביום אחד, **כדברי הנביא יחזקאל;** **"נִרְשַׁעַת הָרָשָׁע לֹא יִפְשַׁל בָּהּ יָיִם שׁוֹבוּ מִרְשָׁעוֹ"** ('יחזקאל' לג). לא ימים מרובים כימי עשיית החטאים נדרשים מן האדם ואף לא שלשה ימים, אלא באותו יום ששב בתשובה, שוב לא יזכרו לו עונותיו. טעם הדבר הוא; ישראל ברצונם הפנימי טובים הם, רק סיבות חיצוניות מחוץ לגופם מכשילות אותם ומביאות אותם לידי חטא. **וכדברי ר' אלכסנדרני: 'גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב שאור שבעיסה ושיעבוד גלויות'.** וכך יובן גם המדרש הנ"ל: **כנסת ישראל אמרה; 'אני היא וחביבה**

"אִזְ יִשִּׁיר מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל" (טו א) **"אֲנִי תְּכַלֵּת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשְׁנַת הָעֲמֻקִּים"** ('שיר השירים' ב א) **אני היא וחביבה אני. אני שהייתי חבויה בצילן של מצרים, לשעה קלה הכניסני הקב"ה לרעמסס, הרטבתי לפניו מצוות ומעשים טובים כשושנה ואמרתי לפניו שירה'**. (מדרש 'שיר השירים'). כונת המדרש לדעת 'הבית הלוי' היא, שדבר שאדם עושה אותו בטבעו ומצד עצמו קשה לו להפרד ממנו כיון שהרגל נעשה טבע, יש צורך להפעיל הרגל הפכי. כך מצינו למשל בשור המועד; שמכיון שהוחזק לנגחן, אינו חוזר לתמותו, עד שיחזור בו שלש פעמים. וכן באשה שקבעה לה וסת, אינה עוקרתו עד שלש פעמים. כל זה דוקא בוסת הגוף שהוא בטבעה בלי שום סיבה חיצונית. אבל וסת הנקבע ע"י סיבה שמחוץ לגופה, כגון אכלה

פרשת 'בשלח'

"ועל נסותם את ה' לאמר היש ה' בקרבנו אם אין"

לרשלנות ורפיון ידיים, גורמים פקפוקים וספקות באמונה

של מסירות נפש, למען יוכלו לעמוד נגד מסירות נפשו של פרעה. השיב להם השי"ת: **"מה תצעק... וניסעו"** ('שמות' יד) יוכיחו נא את מסירת נפשם ע"י נסיעה לתוך הים ומילא יתגברו על המצרים. (קדושת לוי')

"ה' ילקחם לקם ואתם תתראו" (יד)

לא היה עליהם לעשות שום מצוה, כמו בשעת יציאת מצרים שהיו צריכים להקריב קרבן פסח כי אם להחריש ולדום. כי במקום שיש מסירות נפש למען השי"ת, שם אין עוד צורך במאומה. הכח הזה והזכות הזאת, גדולים הם מכל המעשים והפעולות. ('אבני נזר')

הה"ק רבי חיים מצאנז צ"ל אמר: "מה טעם נבנה ביהמ"ק על הר המוריה ולא על הר סיני, שעליו נתנה התורה ומצוותיה? לפי שעל הר המוריה הושיט אדם מישראל את צוארו לשחיטה למען כבוד השי"ת ואין לך דבר גדול מזה".

"ונבאו בני ישראל בתוך הים פינשה ונהמים לקם חומה מימינם ומשמאלם" (ד כב)

והנה בפס' כט **כתיב:** **"וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַּיָּמִים הַהֵם וְנִמְנְמְמוּ לְקֵם חוֹמָה מִיְמִינֵם וּמִשְׁמָאלֵם"**. ויש לבאר; אמאי שינו בלשון, דמקודם כתיב ד"הִלְכוּ" בנ"י **"בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיָּמִים הַהֵם"**. ואחרי זה כתיב ד"הִלְכוּ בַּיָּמִים הַהֵם". מקודם **"בַּיָּמִים הַהֵם"** ואח"כ **"בְּתוֹךְ הַיָּם"**? ועוד יש לדקדק; למה כתיב שני פעמים על בנ"י דהלכו בים וגם כפל הלשון ד"הַיָּם לְקֵם חוֹמָה מִיְמִינֵם וּמִשְׁמָאלֵם"? גם יש לדקדק מדוע כתיב בפס' כט **"חומה"** חסר ו' ודרשו חז"ל; **"חומה"** כתיב, דנתמלא עליהם חימה. אבל הכל יבוא על נכון; דהנה בבנ"י היו שתי כתות; אנשים צדיקים המאמינים בה' ובעלי בטחון והם הלכו תיכף לים, עד כי באו מים עד נפש. **וכדאיתא במדרש;** דקפץ נחשון בן עמינדב ואחריו כל שבט

"עמו". לפי שמצוה אדם לוקח עמו ואילו כסף וזהב אין אדם לוקח עמו, אלא הם נשארים כאן; **"לא ירד אִתְּכֶם כְּבוֹדוֹ"** ('תהילים' מט). ('כלי יקר')

"הַיָּם לֵב יָקַח מִצֹּת" (משלי' י ח) **זה משה. שבשעה שכל ישראל עסקו בביזה עסק הוא בעצמות יוסף.** (ילקוט) אמנם הביזה אף היא היתה מצוה, אך היתה זו מצוה שהביאה גם תועלת אישית. חכמתו של משה היתה בזה, שהעדיף ליטול לעצמו מצוה שאין בה תועלת אישית, שכן מצוה כזו עומדת על מדרגה גבוהה יותר. **לפיכך נאמר; "נִקַּח"**, כי אין קיחה אלא לשון הגבהה. הוא הגביה את עצמו בזה שעסק במצוה זו של עצמות יוסף. (הגה"ק בעל' אבני נזר' מסוכטשוב צ"ל)

רש"י: 'אחד מחמשה יצאו ממצרים וארבעה חלקים (רשעים שבישראל, שסירבו לצאת ממצרים) **מתו בשלושת ימי אפילה'.**

שואל ה'חתם סופר: הרי דתן ואבירם היו רשעים מתחילתם ועד סופם ומדוע לא מתו בשלשת ימי האפילה במצרים? **מתוך ה'חתם סופר:** הקב"ה זימן את הרשעים הללו לפני משה רבנו בתחילת גידולו והם הלשינו עליו והוא ברח מבית פרעה ונתלש ממצרים כששים שנה ואז נתגדל ונתקדש ונתחכם עד שהיה ראוי להיות גואל צדק ישראל. והרי זה כדרך שהקב"ה מזמן דרקון (נחש) שמכיש לה לאילה בבית הרחם שלה ומסייע לה בזה לילד בנקל ('ב"ב' טז:). כך זימן דרקונים הללו. ואע"פ שרשעות נתכוננו, מכל מקום לא רצה להמיתם עד שיראו גאולת ישראל ע"י משה רבנו ע"ה והמתין להם עד שלבסוף נטלו את שלהם (קבלו את מלוא ענשם) ונבלעו באדמה במדבר.

"ופרעה הקריב... והנה מצרים נסע אחריהם... ויצעקו בני ישראל אל ה'" (יד')

משראו בנ"י כח עצום כזה של מסירות נפש מצד הטומאה, כאשר פרעה מחרף את נפשו **"ופרעה הקריב ראשונה"** ומפזר את ממונו **"אֶסְלַק שְׁלִי"**, צעקו אל השי"ת ובקשו, כי יהיה גם להם כחות

"ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם" (יג יז)

כשיצאו ישראל ממצרים, חשב הקב"ה מחשבות בעצה, אם להוליכם דרך המדבר, או דרך ארץ פלישתים. והספק היה שקול. הצד החיובי שבדרך פלשתים הוא; כי אם יוליכם דרך ארץ מיושבת יהיה להם מה לאכול, אבל מאידך גיסא הסכנה גדולה לבל יטמעו בין הפלשתים, כי הלא ממ"ט שערי טומאה יצאו ולטומאה ילכו ומי זה יערוב שלא יתערבו ביניהם ושיאבו ללכת להר סיני לקבל התורה? והחיוב והשלילה שבדרך המדבר היא; כי טומאה אין שם 'מה מדבר טהור' אין שם גילולי עכו"ם ועובדיהם, אבל לעומת זה, הלא במדבר ארץ לא זרועה ובארץ ערבה ושוחה, מאין ימצא להם לחם ובשר? עד שלבסוף החליט הקב"ה, שיותר טוב לפניו להוליכם דרך המדבר הטהור ולא לנחותם דרך ארץ פלשתים הטמאה, כי יש סכנה פן יבולע להם מטומאת הפלשתים אחרי אשר נצולו מלהשתקע בנ"י שערי טומאת מצרים. ומעכשיו השאלה היא, מהיכן יתפרנסו? **אמר הקב"ה;** אתן להם מן המדבר, לחם מן השמים, דרך נס ובלבד שלא ירדו שוב מטומאה לטומאה. ומכאן תשובה לכל אלה המוכרים את עצמם לעבודה שהיא זרה לדת ישראל ולתורתו בשביל פרנסה. ואם לששים רבוא אפשר היה להוריד לחם מן השמים, לחם אבירים, עאכ"כ שגם לחם יוכל לתת לכל מי שישמור מצוותיו חוקותיו ותורתיו ובלבד שלא ילך אחרי ההבל. ('חפץ חיים' על התורה)

מי צוה וי? פרעה צוה וי (מדרש) זוהי דרכם של כל השונאים בכל העתים, שתחילה שוטמים אותנו, מאשימים אותנו בכל ומבקשים להיפטר מאתנו ואילו אח"כ צווחים הם, על אשר אנו רוצים ללכת והם עושים כל אשר בידם כדי שלא נוכל לעזוב את הארץ. ('פרדס יוסף')

"והמשיח עלו בני ישראל מארץ מצרים. ויקח משה את עצמות יוסף עמו" (יג יח יט)

בנ"י עסקו בביזת מצרים וצבירת זהב ואילו משה עסק במצוות. לפיכך, הרי זה

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

בעמדם במרה, כי יש מוצא למים באילים הסמוכה, לא היו מלינים על משה "לְאָמַר **מַה נְשִׁיטָה**" ('שמות' טו כד) כי הלא יכולים היו ללכת עוד מעט עד הגיעם אל יבלי מים של מעינות אילים. אבל אין איש יודע מה לפנים ומה לאחור ומכאן התלונות. ('חפץ חיים' על התורה)

ויקראו בית ישׂראל את שְׁמוֹ מִן נְהוּא כְּזֵרַע גֵּד לְבָן (טז לא)

הגמ' אומרת; ('יומא' ע"ה.) למן היה כח סגולי. סגולתו לא התבטאה רק בהיותו לחם מן השמים, אלא הוא היה מסוגל להכריע גם בעניני ממונות ונפשות. לדוגמא; כאשר היה ויכוח אם עבד פלוני שייך לראובן, או שמא מכרו לשמעון, היו אומרים: "נמתין ונראה מה יהיה בבוקר". אם ראו שהמן הגיע לפתחו של ראובן, הרי שהעבד של ראובן ואם הגיע לפתחו של שמעון, הרי שמכרו לו. כמו כן אם היתה אשה חשודה בעיני בעלה, היה משה רבנו אומר: "דינו לבקר מִשְׁפָּט" ('ירמיה' כא יא) ובבקר היו רואים ליד פתחו של מי הגיע המן וכך ניתן היה להכריע בין הצדדים. לכך נקרא המן "זֵרַע גֵּד" וכלשון הגמ' שם: 'כשם שהנביא היה מגיד להם לישראל מה שבחורים ובסדקים, כך המן מגיד להם לישראל מה שבחורים ובסדקים'. אולם עדין יש להבין: כיצד ניתן לפסוק הלכות ודינים בעניני ממונות ונפשות, ע"י המן שהוא דבר סגולי? אלא הביאור הוא כך; בשעה שהיה המן מגיע לפתחו של אחד מן הצדדים, היה הצד שאינו דובר אמת מתמלא פחד ואימה והיה מודה בעצמו וכך היו מכריעים את הדיון ביניהם על פי דין. כעין זה מצינו בכסא שלמה, שהיו לו כמה מעלות ובכל מעלה היו חיות שונות וכאשר היה מגיע אדם שאומר דברי שקר, היה האריה שואג ואותו העד היה מתמלא פחד ואימה והיה מודה מעצמו. כך היה שלמה המלך דן דין אמת, שכן 'הודאת בעל דין כמאה עדים דמין'. (ועיין ל'ברכי יוסף' או"ח סי' לב סק"ד) ('דברי מרדכי' להרה"ג מרדכי אליהו זצ"ל)

"נעל נסתם את ה' לאמר הַיֵּשׁ ה' בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין וַיְבֹא עֲמֶלְק" (יז ח)

'בְּרִפְיָדִים - על שרפו ידיהם מן התורה' (גמרא) 'אם רואים רשלנות ורפיון ידים מן התורה, הרי זה סימן המשך בעמ' 7 <<<

חפצו שההתעלות הנפלאה לה זכו כמ"ש; 'ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי' תמשיך להאיר את דרכם גם בעתיד. לכן באותה השעה קבלו על עצמם לבנות בעתיד ביהמ"ק, שבו ג"כ תהיה הנהגה גלויה של הבורא ית"ש ומשם ישאבו רוח הקדש". (לקח טוב)

"תפל עליהם אימתה נפחד" (טו טז)

לכאורה כבר נאמר למעלה בפסוק זה (טו יד): "שָׁמְעוּ עַמִּים יַרְגִּזוּן חֵיל אֶחָז יִשְׁבִּי פְלִשְׁתִּי". האומות כבר נבהלו ונמוגו. א"כ מדוע היה צריך משה רבנו לבקש עוד: "תפל עליהם אימתה נפחד"? נאמר ביתרו: "וישמע יתרו" ('שמות' יח א). 'מה שמועה שמע ובה? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק' (רש"י). יש הזוכים כיתרו, שבשעה שהם שומעים את גדולת ה' הם מתקרבים ומאמינים בהש"ת. אך יש ששומעים, רוגזים ואף נבהלים. אך למעשה אין זה משפיע עליהם כלל. לכך היה צריך משה להתפלל, שגם אותם שלשעה נבהלו ורגזו; "תפל עליהם אימתה נפחד".

"ותקח מרים הנביאה אֶחָז את התף בְּיָדָהּ ותצאן כל הנשים אַחֲרֶיהָ בְּתַפִּים ובמחלות" (טו כ)

שאלה: האם מותר למקהלת בנות לשיר שירי קדש בפני הקהל? תשובה: בנות כיתה ו' אינן רשאיות לשיר בנוכחות גברים שירי קדש, הן רשאיות לשיר רק בפני הבנות ובפני האמהות. כך מצאנו אצל מרים הנביאה, שלקחה תופים להרעיש בהם, כדי שלא ישמעו הגברים את שירת הנשים.

"ויבאו אֵילֶמָה וְשֵׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עִינַת מִיִּם" (טו כז)

לאילים באו ממרה, מקום שם לא יכלו לשתות מים "פי מרים הם" ('שמות' טו כג) ובעוד כבדת ארץ היה כבר מים לרוב, עד כי מצאו לנכון לנוח באילים כמה ימים בשביל המים, מה שלא עשו כן במרה. ועי' ב'אבן עזרא' כאן, שבמרה ישבו יום א' ובאילים התעכבו כ' יום. האדם הוא קצר ראות ובשביל זה הוא מתלונן תמיד ומלא טענות ותרעומות. כי לו ידעו

יהודה. והנה איתא במדרש דהיה קטרוג, מה נשתנו אלו מאלו; 'הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז'? והשיב השי"ת זכות האמונה והבטחון כדאי להם. א"כ, לפי זה גבי בניי דהלכו ב'פתוך הים' מקודם בהאמונה והבטחון כתיב אצלם; "ויבאו בני ישׂראל פְּתוֹךְ הַיָּם" ואחרי זה היה ה"פְּשָׁה". ושפיר היה "הַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה, כחומה. אבל כת השניה דלא היו מאמינים כ"כ, עד שראו בעיניהם ה"פְּשָׁה", לכן כתיב עליהם ש"הָלַכוּ בִּפְשָׁה פְּתוֹךְ הַיָּם". מקודם יבשה, לכן היה "הַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה" ר"ל, הקטרוג 'מה נשתנו אלו מאלו' כנז"ל.

"אֲשִׁיכָה לָהּ פִּי גָאָה גָאָה סוּס וְרִכְבּוֹ רָמָה בָּיָם" (טו א)

אם הרוכב חטא, הסוסים במה חטאו? למדנו מכאן; כי לא רק על המצרים הרשעים והמזיקים לעם ישראל לקבל את ענשם, אלא גם רכבם וכלי נשקם צריכים להענש. זהו העונש המגיע לרשעים, שאפילו סוסיהם מקבלים עונש (ועיין 'סנהדרין' נד במשנה שם שכתבה: 'אם אדם חטא, בהמה מה חטאה? אלא לפי שבאה לאדם תקלה על ידה'. ופירש"י: 'תקלה, מכשול עוון'. ועיין בגמ' שם) ('דברי מרדכי לרה"ג מרדכי אליהו זצ"ל)

"זֶה קְלִי וְנֶאֱנְהוּ אֱלֹקֵי אֲבִי וְנֶאֱרַמְנָהוּ" (טו ב)

הרבי ר' מאיר'ל מפרימישלאן זצ"ל ה'אומר: "זֶה קְלִי", אם אדם עמל בעצמו כדי להגיע לידי הכרת השי"ת "נֶאֱנְהוּ" הרי זה נאה ויאה. אבל אם "אֱלֹקֵי אֲבִי", כאשר אדם סומך על יחושו ואומר: "אב גדול לי", אזי "נֶאֱרַמְנָהוּ", הרי זה סימן של גאווה, של התרוממות בעיני עצמו... "נֶאֱנְהוּ" כלומר; אעשה את עצמי נזה בשבילו. אטהר ואקדש את עצמי, למען יהא גופי ראוי להשראת השכינה. (הרב ר' שמשון רפאל הירש זצ"ל)

אונקלוס תרגם: 'דין אלקי ואבני ליה מקדש'. והקשה מו"ר הגר"א מישקובסקי זצ"ל; "מה ראו בניי לקבל על עצמם דוקא עכשיו את בנין ביהמ"ק"? וביאר; ש"כלל גדול בעבודת ה' הוא למצוא מיד בשעת ההתעוררות, דרכים לשמר את ההתעוררות בקרבן. ולא, יש לחוש שהזמן שעובר ישכיח את רגעי ההתעלות. גם בניי בשעת קריעת ים סוף

האם מן הדין להתעטף בציצית כעטיפת הישמעאלים?

הנ"ל ובשאר האחרונים. וב'ילקוט שמעוני' (רמז תשכג): "כָּל עֲצָמוֹתֵי תַאמְרָנָה ה' מִי כְמוֹד" (תהילים' לה י'), אמר דוד; "רבונו של עולם, אני משבחך בכל איברי ומקיים בהם המצוות. בראשי; אני מניח תפילין בראשי. בצוארי; עטיפת ציצית. בעיני; וְנִקְאִיתֶם אֹתוֹ" (במדבר' טו לט) בפי; "תְּהִלַּת ה' יְדַבֵּר פִּי" (תהילים' קמה כא). והנוהגים להתעטף בטלית ומכסים פניהם ועיניהם בטלית, מנהג טעות הוא בידם. וכמו שהעיר בצדק הגאון רבי חיים אלעזר שפירא ממונקאטש בספר 'נימוקי אורח חיים' (סימן ח'); והביא שמר זקנו הגאון מהר"ש תמה מאוד על הנוהגים כן, שחושבים שכן היא עטיפת הישמעאלים ואיך יתכן לומר כן? כי איך יוכלו הישמעאלים ללכת באופן כזה? הלא כשול יכשלו ויפלו בפחתים ובבורות וינגפו רגליהם וכל גופם? והרי לא שמענו מעולם שאדם אחר יוביל את הישמעאלים, כמו שמוליכים את הסומא, שדבר זה מביא לידי גיחוך? וכן מוכח מהש"ס בכמה מקומות שאין זו דרך עטיפת הישמעאלים. וגם עתה עינינו הרואות בארצות המזרח ובארץ ישראל, שהערבים אשר מנהג אבותיהם הישמעאלים בידיהם, גם במלבושם, שמשליכים הכפייה סביב צוארם ואינם מכסים כל פניהם בעטיפתם. עכת"ד.

וכן כתב הרה"ג רבי אברהם חיים נאה בספר 'קצות השלחן' (בדי השלחן סימן יז אות יד); שיש נוהגים בעטיפת הטלית לכסות כל הפנים והעינים. ודייקו כן מלשון 'שלחן ערוך' הגאון רבי זלמן סי' ח', שכתב; לכסות הראש עם הפנים עד הגומות שבלחי למטה מפיו. וחשבו שהכונה להמשיך הטלית מעל הראש לכסות כל חלק העליון של הפנים והחוטם עד פיו. וזה תמוה מאוד; שהרי בודאי אין זו עטיפת הישמעאלים כאשר עינינו הרואות, שאילו היו מכסים עיניהם, לא היו מוצאים ידיהם ורגליהם בלכתם. אלא פשוט שכונת הגאון רבי זלמן; שיש הטלית על ראשו ואחר כך ישליך צד הימין של הטלית על כתפו השמאלית, באופן שיהיה סביב חלקת צוארו עד שיכסה את חלק התחתון של הפנים, דהיינו זקנו וסנטרו עד פיו. וזו היא עטיפת הישמעאלים. וראיה לזה; מ'יורה דעה' (סימן שפ). ולפלא שרבים טועים בזה ואין מי שימחה בידם. עכת"ד. ■

יש להתעטף בטלית בכיסוי הראש ויעמוד כך מעוטף בטלית לפחות כדי הילוך ארבע אמות ולאחר מכן ימשכנו מעל ראשו ויורידהו על כתפיו. ובאופן שכזה יתאים הנוסח 'להתעטף בציצית' לכל הדעות. ורבנו חיים ויטאל ב'שער הכונות' (דף ד.) הביא שיטת הגאונים; שצריך להתעטף בטלית כעטיפת הישמעאלים ושכן כתב רבנו סעדיה גאון. וסיים; ולכן לאחר שברך להתעטף בציצית, יתעטף בטלית על ראשו ויחזיר שתי כנפות הציצית שבצד ימין לצד שמאלו, באופן שיתחברו שם כל ארבע כנפות הציצית והיו תלויים מאחוריו בצד שמאל. וטוב ונכון לעשות כן ולפחות ישאר מעוטף כך כדי שיעור הילוך ארבע אמות לאחר הברכה ואחר כך יסיר את העיטוף מעל צוארו. וכן היה מנהגו של מורי האר"י ז"ל. (ונתן שם טעם לדבר על פי הסוד).

[ועיין בדעת 'זקנים מבעלי התוספות' (פרשת 'בשלח' יד כט) על הפסוק: "וְנִמְנִים לְקֶם חוּמָה" ('שמות' יד כב), ש'היה גבריאל מכריז ואומר למים שבימינם של ישראל; "הזהרו בישראל, שעתידים הם לקבל תורה מימינו של הקדוש ברוך הוא" שנאמר; "מימינו אֲשַׁדֵּת לְמוֹ" ('דברים' לג). וחזרו ואומר למים שבשמאלם; "הזהרו בישראל שעתידים הם להניח תפילין בשמאלם" וכו' וחזרו ואומר למים שלאחריהם; "הזהרו בישראל שעתידים הם להתעטף בציצית מאחוריהם" והמים היו נעשים חומות].

וסיימו התוספות: ולפי המדרש הזה, היה נראה שהמתעטף בציצית צריך להשליך הציציות לאחוריו. ולי נראה, שאינו צריך. שזה שאמרו כן במדרש; היינו בשעת עטיפת הטלית, שבאותה שעה כל הטלית והציציות מאחוריהם].

וכתב מרן החיד"א ב'מחזיק ברכה' (סימן ח' סק"ד): שכן מנהגינו. אולם הדבר ברור; שעטיפת הטלית צריכה להיות סביב הצואר והגרונן ואין לכסות בעטיפה את כל הפנים והעינים, כפי שיש נוהגים מאחינו האשכנזים, שהרי בודאי אין זו כעטיפת הישמעאלים, שדרכם בעטיפתם לגלות חלק מהפנים והעינים, כדי שיוכלו לצאת ולבוא ולראות נכוחה בעת שעוסקים במלאכתם ואם יהיו עיניהם מכוסות, הלא יפלו במהמורות בל יקומו. וכן מבואר בדברי מהר"ח'ו ב'שער הכונות'

שאלה: האם יש צורך מן הדין להתעטף בציצית כעטיפת הישמעאלים? ובדבר הנוהגים שבשעת עטיפתם מכסים ראשם ופניהם לגמרי בטלית, האם הם עושים כהלכה?

תשובה: [מתוך שו"ת 'יחווה דעת' חלק ה סימן א].

ב'מועד קטן' (טו.) אמרו; 'אבל חייב בעטיפת הראש'. ואמרו עוד שם (כד ע"א): 'כל עטיפה שאינה כעטיפת הישמעאלים, אינה עטיפה'. והסביר רב נחמן; שהעטיפה תהיה עד הגומות שבלחי למטה מפיו.

וכתב הטור 'אורח חיים' (סימן ח'); סדר עטיפת הטלית, פירשו הגאונים; שצריכה להיות כעטיפת הישמעאלים שהיא עטיפה גמורה, שכן הנוסח של הברכה 'להתעטף בציצית'. (וכדאיתא ב'תוספתא' ב'ברכות' פרק ו' הלכה טו).

אבל 'בעל העיטור' כתב; שאין צורך בכך, אלא כדרך בני אדם שמתכסים בכסותם ועוסקים במלאכתם, פעמים בכיסוי הראש ופעמים בגילוי.

וכתב מרן 'הבית יוסף' בשם רבנו יצחק אבוהב; כי מה שאמרו 'במועד קטן' ש'כל עטיפה שאינה כעטיפת הישמעאלים, אינה עטיפה', זהו רק לענין אבלות, אבל לגבי ציצית, שנאמר בה;

"גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע פְּנֹפֹת פְּסוּתָךְ אֲשֶׁר תִּכְסֶה בָּהּ" ('דברים' כב) די לנהוג כדרך בני אדם שמתכסים בכסותם.

וכן פסק מרן ב'שלחן ערוך' א"ח (סימן ח' סעיף ב'): סדר עטיפת הטלית הוא כדרך בני אדם שמתכסים בכסותם ועוסקים במלאכתם, פעמים בכיסוי הראש ופעמים בגילוי ונכון שיכסה ראשו בטלית.

ולפי זה, אין חיוב מן הדין להתעטף בציצית כעטיפת הישמעאלים, שלא נאמר כן, אלא לענין אבלות.

ומכל מקום; המנהג לעשות כעטיפת הישמעאלים גם בציצית, שכן נאמר ב'פסיקתא זוטרתא' (סוף פרשת 'שלח לך'): 'ועטיפתו כעטיפת הישמעאלים'. וכן דעת התוספות ב'ערכין' (ב:) בד"ה 'היודע להתעטף'. ע"ש.

וכן כתב בשו"ת 'תרומת הדשן' (סימן מה); שעל כל פנים בשעת הברכה

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

>>> המשך מעמ' 5

ברם; בכל דבר הרשות יש צורך בבטחון שהש"ת ישלח את עזרתו. ואילו ההשתדלות האנושית אינה מועילה כלום. לעומת זה במקרה של מאבק למען היהדות, אין לסמוך על בטחון, כי אם חובה לעשות את כל הניתן להעשות ולנהל את המלחמה בכל הכחות שניתנו לאדם. בשעת מלחמת עמלק, שהיא סמל המלחמה מצד הרשעות והכפירה נגד האמונה והיהדות, אסור להחריש ולהסתפק רק בבטחון, כי אם; **"וְצֵא הַלֶּחֶם!" (פרדס יוסף) ■**

ישקאל" מתגבר כחו של עם ישראל הנצחי על עמלק. ('אבני אזל')

"וְצֵא הַלֶּחֶם בְּעַמְלֶק" (יז ט)

מה טעם אצל הים נאמר: **"וְאִתְּם תִּסְרְשׁוּן"** ('שמות' יד יד) שלא יעשו מאומה. ואילו כאן מזרזים אותם כ"כ למלחמה; **"צֵא וְהַלֶּחֶם?"**

שישנן מחשבות רעות; **"הַיֵּשׁ ה' בְּקִרְפָּנוּ"**. פקפוקים וספקות באמונה גורמים ממילא לרפיון ידים מן התורה והמצוות. ('מלבי"ם')

אם אין רצון לעשות פעולות ממשיות למען התורה, שרפו ידיהם הרי זה כח הרע של עמלק, שמונע כל פעילות למען חיזוק התורה והיהדות. ברם; **"פֶּאֶשֶׁר יָרִים מִשָּׁה יָדוֹ"** ('שמות' יז יא) כאשר יהדות התורה, הצועדת בדרכו של משה רבנו, מרימה את ידה לפעולות ומעשים, אזי; **"וְנָבַר"**

ירוחם היכל התרבות צבי ברונשטיין 128

ביום ראשון יא' שבט 16/01/11

כניסה חופשית

השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30

גבעת זאב מתוס גבעת זאב התאנה 6

ביום שני יב' שבט 17/01/11

כניסה 10 שקל

השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30

אור יהודה היכל התרבות אליהו סעדון 87

ביום רביעי יד' שבט 19/01/11

כניסה 10 שקל

השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30

ההרצאות מאובטחות

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET

נופש עם הרב אמנון יצחק מלון יפה נוף ערד במחירי אטרקציה

הנופש יתקיים בשני מחזורים:

מחזור א' פרשת 'במדבר' מיום רביעי-ששי 25-27/05/11 כא'-כג' אייר

מחזור ב' פרשת 'פנחס' מיום ראשון-ששי 10-15/07/11 ח'-יג' תמוז.

ניתן גם להתארח ללינה ללילה אחד.

להרשמה ולפרטים: 03-6777779 בין השעות: 08:00 - 16:00

לאחיקם רמות מנכ"ל כינר - לא יסולח לו ולא יכופר

איפה בעלי המלון המבקשים לעשות כל הון? האם עשרים שנה זה בא ביום להשליך מאות אורחים ביום

שמים יעידו וארץ תרתח בשביל בצע כסף ואגו מנופח מילה של גבר שלא נכנע תגרום לו ורק לו לנזק רע

עשרים שנה של השקעה חמישים מליון בהערכה עבור מלון ובית הארחה השקיע ארגון 'שופר' בהרוחה

עד שהגיע מנכ"ל חדש שלא העריך את הנדרש פיטר ותיקים ושילחם לביתם ואת המשקיעים השאיר בביתם

פזמון: לאחיקם רמות מנכ"ל כינר' לא יסולח לו ולא יכופר 2x

למכירה אאוטי A6

מנוע 3.2

6 צילינדרים

הנעה 4x4

לפרטים: 050-6500666

התקליטור העולמי

לאור הצמאון הרב,

הוחלט לכסות את כל בתי האב בישראל

1,750,000 ^{DVD} שיחולקו חינם

ניתן לרכוש מנית זכות בסך 4000 ש"ח בלבד!

להתחלת המבצע אפשרות עד 10 תשלומים

הדיסק כולל בתוכו:

כל ספרי חברותא של הרה"ג יעקב שולביץ שליט"א פרוש ליתלמוד בבלי.
כל ספרי הרה"ג אברהם חיים עדס שליט"א: ארבעת המינים, דיני רפואה
בשבת, שמיטה, חנוכה, שבת בתפארתה, דיני דרבנן, פאת זקנך ועוד...
עם ציורים ופוסטרים.

כל ספריו של הרה"ג יעקב לוגסי שליט"א: ברומו של עולם 10 כרכים, עמלנו,
אגרת לבת ישראל, נפשי בשאלתי, ישראל סגולתו, ואני תפילתי, מלמדים,
מראות, משפט, מלאכת ה', בעקבתא דמשיחא, שערי פרנסה...
כל ספרי הרה"ג משה אבגי שליט"א סדרת 'חכמת המצפון' כולל מועדים.
וכל ספרי הכשרות של הרה"ג מרדכי עזרן שליט"א.

בנוסף הספרים: משניות, רמב"ם, טור, שלחן ערוך וחסד לאברהם.
עם סרטי DVD של הרה"ג אמנון יצחק שליט"א והספרים:
עולם התשובה, העיתונאי, הרצל והציונות ועוד.

לתרומות
צלצלו

03-6777779